

پازار ایرتسی فی ۱۲ محرم سنہ ۳۲۷ وفی ۱۱ کانون ثانی سنہ ۳۲۵

جمعیت علمیہ اسلامیہ نك ناشر افکاریدر

صاحب امتیاز :	سر محرر :	مدیر مسئول :
فاتح مجیز درساملرندن	فاتح مجیز درساملرندن	مکتب نواب معلرندن
استانبول مبعوثی	توقاد مبعوثی	کاپیلی منیر
مصطفی عاصم	مصطفی صبری	

مندرجات :

بیاننامہ	ادبیات
اخلاق سیاسی	عاطف
غیر متقابلہ	توجیہات
اعانہ ملیہ	

نسخہ سی ۱ غروشددر

آبونہ اجرتی (پوسٹہ اجرتیہ برابر)

استانبول ولایات ایچون :	ممالک اجنبیہ ایچون :
برسنہ لک ۶۰ غروش	۶۰ ، ۱۲ فرانک
الٹی آبلتی ۳۰ »	۳۰ ، ۶ »

درج ایدلیان اوراق اعادہ اولتماز

قارئلمزہ :

اکثر مقالاتہ ایات کریہ و احادیث نبویہ درج ایدلش بولندی فی نظر اعتبارہ آلہ ہرق رعایتی زلکدہ بولنامہ سی رجا اولنور

درسمعادت

احمد ساقی بک مطبعہ سی

اسلامیہ ملک فلسفۂ اجتماعہ و سیاسیہ سنی مملکتیں مذکور
نحوستہ تطبیقاً تفسیر ایتمک اعتیادندہ بولناذر مشرو۔
طیتمزی وجوہاً تحت تہلکہدہ کورمک ہوسندہ
بولنورلردی . زیرا مملکتیں مذکورہ عناصر مختلفہ ملک
موجودیتی و بوجہلہ حسیات و افکار طبیعیہی بر
وضعت متقابلہ و متخالفہدہ بولنان اہالیک سربوہ
عرفانجہ متدنی کورونمسی و علی الخصوص مملکتیں مذکورہ
حاکم اولان دین اسلام ایلہ محیط شرقک حریت
و مشروطیت ایلہ امتزاج ایدہ ماملری و اہمہ سنی انقلاب۔
بمزی انلرہ برمائیش قبیلندن تلقی ایتہ بریوردی .

ملتزم ایسہ بحقائق عالیہ اسلامیہ و مزایای جلیلہ
عثمانیہ دن خبلی ثروتہ مالک و بخشایش فطرت سبحانہ
نہدن یک قیمتدار برزمت استعدادی حائر اولدقلری
حالدہ بعض اطبای سالفہ کبی شفای عاجلی دوا
اقتصادیہ آرایان متقابلہ اولیای امور ایلہ عصرلردن
بری محیطلری صارمش اولان حادثات سیاسیہ ملک
اضیقات الیمسی التبدہ دلخون اولہ کلکلرندن دولای
حریت و مشروطیت برتہ مالک عجیبانہ ایلہ دراغوش
ایتدلکری و فقط لوازم و ایجابات مشروطیتی کاینچی
تقدیر ایدہ میجکلری و ردہ شریعت غرای اسلامیہ
قواعد سیاسیہ سبلہ حقوق امامت و خلافتک ؛ دستور
مشروطیتہ نہ وجہلہ ہمنان اولدیقنی لایقیلہ فہم ایدہ۔
ماکہدہ اولدقلری چہتلہ میا انکشاف برغنجہ
حالدہ بولنورلردی .

دین مبین اسلامک بو خصوصہ کی غوامض
حکیمہ سنی نشر و تعمیم ایدوب محافظتہ مشروطیت
وارشاد عوام ضمتندہ حسب الدیانہ توجہ ایدن فریضہ
مہمہنی ایضا و ہر احتمالہ قارشی حییات استبدادی
تعقیم ایتمک ایچون (واعصموا...) امر جلیلی موجبہ
امنی وفاق و اتحادہ سوق ایدرک یارواغیار نظرندہ دین
ودولتی ہمدردلو خطر و سوء نظرندن وقایہ و ہنای

مجبوریتی موجب اولیہ حق بر اجتماعکاکہ ، یعنی
استانبول مرکز ندہ و دواثر حکومتہ قریب بر محلہ
بر اجتماعکاکہ بولمہ چالیشیلما سنی تمسندن عبارتدر .
دھا طوغریسی محل قدیمک ترکنہ اولجہ مقتضی
بولندیقنی قدر بو کون دہینہ اورایہ عودت ایچون
بر مانع یوقدر .

جمعیت علمیہ اسلامیہ ملک - داخلیہ نظارتہ تقدیم اولنان - بیاننامہ سنی صورتیدر

بیک اوچوز سنہ ملک مذہب اسلامیہ ملک تہلکہاکہ
شوکت و عالیسی اولہ بیان حکومت اسلامیہ ارہ سندہ
سطوت و اعلامی تسلیم کردہ شرق و غرب بولنان
عثمانی حکومتک بردور مدیدنبری قوای اجتماعہ
و سیاسیہ سندہ یرلشمک باشلایان نواقص مادیہ و معنویہ
تاثراتیلہ بر طرفدن اجانبک احتراصات کونا کونہ ،
اوبر طرفدن اقاربک کشاکش بی سکونہ ہدف اولمہ
باشلادیقنی و نہایت جمعیت بشریہ ملک بی دردی ترقیات
مدنیہ ایلہ مظلومہ عوام کبی بر شکل منظم سیاسیہ
داخل اولمقدہ بولندیقنی عہد اخیرہ ایسہ فی ۱۰ تموز
سنہ ۱۳۲۴ انقلاب خبری ظہور ایتدی .

مشروطیت عثمانیہ اعلان اولنور اولونماز اجنبیلردن
بالخاصہ عثمانیلرک احوال روحیہ سنی ایلہ شریعت

بر انحراف جزئی موازنه سیاسیه منوی محور مشروعدن
جبقاروب هرج ومرج ایدم چکی طبعدر .

لسان شریعتده عزائم شرعیه اطلاق اولنان جاده
قومیه ایله الجائات زمان دیدیکمز ضرورات شرعیه
متدائر رخص شرعیه ایدم سندن دوران ایدن سیاست
شرعیه منک توزیع قوای مشروطیتده آمین ایدم چکی
نقطه اعتدال ترقیات مدنیته منک سلسله متزاید سبیل
متناسباً بر خاصه انبساط وانکشافه مالک اولدیغندن
دولایی بزم ایچون هر وقت بر نعمت خدادادر .

جمعیت بشریه هر هانکی رسوبه معرفته ارتقا ایدر
ایسه ایتسون بودار تکلیفده خیریت مطلقه منک مفقودی
حسبیله شرائط اجتماعیه منک حسن جریائی نقطه سندن
احقاق حقوق قضیه سبیله مکلف بر قوه اجراییه
وذمیه استبداد و اسارتک مقید و حقی الجائیه دخی
بر قوه ناطقه مراقبه احتیاج فطری ایله محتاج اولمقدن
وارسته قالمیه جفندن لسان شرعده نصب امام تعبیریه
اجمال ایدیلان تشکیل حکومت وجوبی متحقق بولنمش
وبونک ایسه اصول مشروطیتک تفریق قوی و تقسیم
اعمال و تطبیق وظیفه و مسئولیت نظریه لریله متالیم بر شکل
منتظم و متوازن اوزره بولنمش غایه حکمت و موفقیته
کورلمش اولمندن ناشی بولزوملری قبول ایتمیانلرک
جمعیت بشریه دن خروجه یلنتمک ایچون بر حالت
فوضویه بولنه جقلمی بدیهی اولدیغندن آنلرهم عقلک
وهم شرعک سبیله مجازاته محکومدرلر . بنده علیه
شریعت اسلامیه دن مسئلک فوضی یعنی (آنارشیستلک)
فرق سیاسیه سی من کل الوجوه مطرود و حسیات بهمیه
تابع افکار سقیمه اوبانی ده آنلردن معدوددر .

شریعت اسلامیه نظرآب الجمله انسانلر عوارض
سماویه و مکتسبه دن وارسته اوله رق انسان اولمق اوزره
تصور ایدلرک صرده (خلقتکم من نفس واحده)
(وجعلکم خلائف فی الارض) اصرار جابله سی

مشروطیت منوی فلسفه حیاتیته منک استعدادی نسبنده
مشروع و معتدل بر طرح دلنشین اوزره تأسیس ایلمک
مجبوری روحی و نمون اولیوردی . بوایه کرک انجبات
شرعیه و کرک استمدادات اجتماعیه ملیه من اعتباریه
مشروطیت منوی حالاً و استقبالاً مستقر و وطن و ملت
ایچون روح تقض و ترقی بیان حسیکاران خواص امته
توجه ایدیوردی . بوسرمده علما هیئت مجموع سبیل
دینه منک درجه ده بو خدمت عالییه ساعی اولمق حسیاتیه
طولمشدی . ایسته بواننده بتون استانبول علماسنک
ارزوسبیله جمعیت علمیه اسلامیه تشکیل ایتدی .
وبو آه قدر محسوس و غیر محسوس برخیلی خدمات معنویه
ابراز ایلدی که بونی بحق تقدیر اتمک ایچون بر سنه ملک
ماضی بی جمعیت علمیه من اوله رق اعاده ایدوب ده صفحات
حادثاتی مقایسه ایلمکله قابل اوله بیلیر .

.*

معلوم اولی الابصار اولدی بی اوزره شریعت اسلامیه
نظریته انسانلرک جمه سی سماعات ابدیه منک دستکاه
حرانت و زراعتی اولان بودار العمل دنیاده حقوق
و حقوق عبادت متعلق تکالیف الهیه ایله مکلف بولند
قرلندن طولانی هر ذره سی بر وظیفه فطریه ایله مقید
بولنان کائناتک هیچ بر صفعه سنده قابل تطبیق اوله میان
حریت مطلقه جمعیت بشریه ده قطعیای جای قبول بوله میه
چنی کی حکومت مزده قابل تصور بیله اوله ماز .
(الشی اذ انجاوز حده تجانس ضده) قاعده سی
ایجابجه حد مخصوصنی تجاوز ایدن بر حریت شه من
اسارت منمکس اولمق اقتضا ایدم جکندن حریت مطلقه
اسارت و استبداددن بشقه برشی تولید ایدم من .
شوخالده حریت و مشروطیت منک حریت مطلقه ایله
استبدادک فصل مشترک نده بر نقطه اعتدال اوزره تأسیس
و توثیق لازم من اولوب طرفیندن برینه وقوع بولمق

برابر عین زمانہ حراصل اولان انسانلک موجودیت
شخصہ لریلہ تلازم و ارادہ جزئیہ و مساعیٰ مشرورہ لریلہ
فضیلت کسبیلرینہ متفرع حقوق تصرفی لری نقطہ
نظرندن کرک شرع و کرک حکمتک بخش ایستدیک
امتیازات مخصوصہ دن محرومیتلری نتائج ایدن احوالہ
سیاست شرعیہ سوسالدمتارلہ دخی وضعیت متقابلہ
بولنور .

شوراسیہ شایان تذکاردرکہ نظر شرعیہ جمعیت
بشریہ (وجعلناکم شعوباً و قبائل لتعارفوا) حکم
جلیلتجہ برطاقم تقسیمات عنصریہ و نسبیه دخی
معرض ایسده غایہ حکمت شرعیہ بونلرک تعارف
و تماس حصصولہ کثیرہ رک جمعیت کبرای مدنیدہ
وحدت تشکیل ایلملری ایجاب ایستدیک جہتسلہ
عنصر و نسب اساسن نظر و الفات شرعیدن قاجامقلہ رابر
مزبات مکتسبہ علمبہ و اخلاقیہ دن معری اولہرق آروجه
بر امتیاز و رجحانی حائر اولہ مدنیدندن (لافضل لعربی
علی اعجمی و لا لاعجمی علی عربی و لا لابیض علی اسود
الا بالثقی) حدیث شریفی مضمونی و ابن نوح علیہ
السلام حقدہ کی آیات قرآنیہ نک دلالت ہر تہمتی وجہ
اوزرہ نسل و نسب — آریستوقراتلق یعنی زادکانلک —
جہت وحدت امتیاز اولہ بیللمسی تجویز ایدیلمدیک کی
عنصر و قومیت اساسنہ مستند اولان (ناسیونالیست)
فرقلرہ شریعت اسلامیہ نظرندہ کلاً مقدوح اولش
و مملکتتمز ایسہ بو نقطہ نظرندن شایان تنقید کورلمکده
بولنمشد .

*.

سیاست شرعیہ اسلامیہ نک احتوا ایستدیک شوکی
نقاط اساسیہ ایجابات مشروطیتہ توفیقاً سیاست عمومیہ
دولتہ جزئی کلی وظیفہ دار اولانلرک پیش اہتمامندہ
منجلی بولنقی اقبال و استقبال وطنک استلزام ایدہ چکی
مصالح کلیہ مقتضیاتندن اولدینی جہتلہ کرک قوہ قانونیہ

موجبجہ حراصل و متساوی الحقوق اولوب مکلفیت
متساویہ ایلمکلف بولنقی حراصلہ بر فردک بر فردہ
رجحان طبیعی اولہمدینی حالہ بوقاعدہ مساوات
انجیق (ہل یستوی الدین یلعمون و الذین لا یلعمون)
(انا کریمکم عندہم اقیکم) اومر عالیہمی ایجابجہ
بریمی علمی دیگرکی عملی اولق اوزرہ ایکی نوع فضائل
مکتسبہ بشریہ اعتبارلہ قابل تحول و بنابرین
ارباب علم و معرفت اصحاب جہل و ضلالہ و اصحاب عدل
و حق ارباب بقی و فجورہ قارشہ ظہر امتیاز اولمشلر .
ایستہ بونقطہ نظرنددرکہ جمعیت بشریہ نک وظائف
عالیہمی (ان تؤدوا الامانات الی اہلہا) فرمان صمدانیدی
حکمنجہ ارباب علم و معرفت و اصحاب عدل و حقہ
تودیع اولنقی ایجاب ایتمش و بونقصدہ سیاست شرعیہ
قسمادہ موقراسیدن افتراق اتمک اقتضا ایتمش ایسده
قسماً آتی احتوا اتمکدہ بولنمشد .

سیاست شرعیہ ارکان دین و قواعد یقینیہ شرعیہ بین
ایلم محاسن اخلاقیہ و مبادی ہمداندہ صوک درجہ محافظہ
کار اولدینی کی علوم و فنون و اجتماعات بشریہ متفرع
شونندہ غایت سربست و ترقی پرورد بونک ایچوندرکہ
افراد امتدن ولو غیر مسلم بر شخصک بیلہ حقوقہ تجاوز
ایدن برکیمسہمی و بابرہسلہ علمینک کتب نفیسہدن
طنینہ و ایدی تداولدن منعتہ تشبث ایلیان بر شخصی
خلفہ بیلہ اولسہ تجریم ایدر .

سیاست شرعیہ نک قاعدہ مساوانہ و یرمش اولدینی
اہمیت دولایسبلہ جمعیت بشریہ نک مبادلات سبی و عملندہ
قوانین توازنہ فوق الحد رعایتکار اولوب (آتوا کل ذی
حق حقہ) مؤداسنجہ بیع و شراوسائر معاہلات معاوضہ
کاراندہ مثلاً غبن فاحش و فضل بی عوض کی تراخی
طبیعیہی اخلال ایدن اسبابی شدتلہ منع ایلدیکندن
و هیچ بروقت قویبتک ضعیفہ تحکم و تغلبہ راضی
اولہ مدنیدندن سوسیالیست افکارینہ تماس ایلمہ بیللمکدہ

اوله جق ابله اکابر دوله لزومی نسبتده مخرج اوله ماعفه باشلا بجه رجالی غائب ایتمکه مبتی اولان وطن هر حالی غائب ایتمکه باشلا دی .

حیات سیاسیة دوله عائد اولان علوم و فنون مدرسه لر دن افول ابتدایی کبی احوال اجتماعیه مانی تأمین ایدم چک اولان علومدن دخی علوم حقوقیه نیک بتون مباحثی فقه نام اجمالیسی التده احتوا ایدن علم جلیک اصول و فروغنده تکمل حاصل اوله ماز اولدیغندن خلافت اسلامیة نیک لمه پاش اولدنی محیط دائره ایچنده خجیرات دماغیه بکزمین مدارس عالیة مزه سونوک نظر لره باقمعه باشلانیدن و مختلف مجر الزده تعمیم معارف هوسی تعقیب اولغنده بولندنی حالده بیله نوکون تعمیم معارفه خدمت ایدم چک اولان مکتبلر منز کیفیتدن صرف نظر لره کیتی اعتباریه دخی مدارس نامنی حائز اولان مؤسساتک ممانته احتیاجدن قور تله مامقده در .

له الحمد اعلان مشروطیتدن سوکده هر درو آمال ترقیده تقسیم سبی و عملک حسن تمشیته نصب نظر ایدمک لزومی حس ایدمش اولدیغندن وطن عثمانیک و بملک بالجله عالم اسلامک ترقیات علمیه و تحولات اجتماعیه سنه مصدر یکنانه اولمق استعداده بولنان مدراسک برجهتدن اوقاف اسلامیة حصولی مطلوب اولان انتظامدن کنیدیلرینه اصابت ایدم چک ثروتدن حصه منداپداسنه و دیگر جهتدن تقسیمات اداریه و تدریسیه سنده بر حسن ترتیب تطبیق ایدلره هر درو علوم و فنون تجلیکة تعالی اوله بیله چک بر صورتده ترقیسنه بذل مساعی ایتک و بو واسطه ایله موجودیتی تحت الارض مدفون قالان کنوز طبعیه مملکتیدن بریبی دیمک اولان بو ثروت قدیمه نیک استراحتنه همت اولمق درجه وجوده کورینیر که بونک وسائط اجراییه معدلت اولان محاکمه زه خصوصاً محاکمه شرعیه مزه بخش ایدم چکی آنا تکمل و ترقی آروجه حائز اهمیتدر وطن عثمانیک هر درو ترقیانندن حصه مند افغانار اوله جق

و کرک قوه اجراییه بومثللو مهمام سیاسیة ابراز آثار رویت ایدرک انسانی وطنک حرز جان کبی در آغوش ایلدیکی مشروطیت منزه مبتنی رصینی هر درو خلل و تزلزلدن سالم بر صورتده تشبیده همت ایتمی لزومی نه قدر آشکار ایسه عین زمانده قواعد شرعیه و علوم و اخلاق اسلامیة نیک واسطه نشر و تعمیمی اولمق لازم کلن علما ک مملت عثمانیه و بالجله امت اسلامیة نیک علماً اخلاقاً تنور افکار و تزیین وجداننه بذل مساعی ایدرک بر طرفدن مستمراً افکار مشروطیتک تا کیداستقراریته دیگر طرفدن امکان مساعد اولدجیه . بیک کور سنه دینری تاریخ بشریتده بر موجودیت کامله ایله احراز موقع ایدن مدنیت اسلامیه نیک لدنیات حکمیه و مزایای علویه سنه چکامش اولان پرده خول واستناری آچهرق انظار تجلیل احترامه عرض و دولت عثمانیه و خلافت اسلامیة نیک روح حیاتی تنویر خدمت ایتک ایچون سبی و عملده وظیفه دار اوله جق لری بدیداردر .

هیچ شبهه ایدلمه چک موادندر که دیانت اسلامیة نیک انکشاف و انجلاسی ترقیات علوم و فنون ایله همزمان اوله کلشدر . تاریخ اسلامه باقلنتجه کوریلیر که اسلامیت و حکومت اسلامیة نیک فیض تابشی نشر علومه الززاده اهمیت و یردیکی اعصار منورده رونمون اوله بیلمه شدر . دولت عثمانیه شبات علوم و فنون اهمیت و یردیکی ادوار ماضیه سنده اعلان شکوه و تمایلیش ایکن اخیراً اوروپانک فعالیت علمیه جولانک اولغه باشلانیدن بر صرده عثمانیارک فعالیت علمیه لری دوره توقفه کیرمش و حالبوکه دوره توقفه کلن هر هانکی بر مدنیت جواله حضیض تدنی به ایلک خطوه سنی آتمش دیمک اوله جقندن یواش یواش مدنیت عثمانیه دخی بر چوق علوم عالیة لازمه مینی اعمال ایتمکه یوز طوموش اولدیغندن و قتیله هر بریبی بر کتبخانه جهان اطلاقه سزوار اولان علما و اسلافک مشرق فیوضانی بولنان مدراس علمیه مدنیت اسلامیة نیک معراج تعالیسی

بالجمله عناصر عثمانیه نظر نموده مسرودات سالهنگ اهميتى . دركار اولدينى كى بالخاصه مسلمانلر وظائف مذكوره مك خطاب وجوبته مخاطب اوله جملرندن وبوجوبك توجه اولنى طوغرىدن طوغرى علما اسلاميهك عهدۀ مسئوليتلرينه مرتب وظائف دينه دن بولنسى دولاييسيله علماء دينه ياقيشان برنيت حسنه ايله شرع وقانون دائره سنده بو خصوصات مهمه يه حصر مقدرت ايلامك اقتضا ايدۀ . جكندن اول امرده وحدت علمائى تايمين ايچون جمعيت علميه اسلاميهك دوام وانتظامنه لزوم قطعى كوريلير . مقدمات سالقنه دن مستبان اولديغنه كوره وظيفۀ شرعيه سنى تقدير ايدن متمسكن علماء اسلام جمعيت علميه اسلاميهك افراد طبعيه سندن معدود ايسده بومعدوديت انجبق دالات قيباندن اولوب جميتك اصل مساعيسى افراد صريحه سنه مضائق اولمق لازم كليركه بومساعى ده لى الخلاصه باشلوجه قولبانه عائد اولوب مساعى فيلسفى مدارس اسلاميهك احتياج حاضرده موافق صورته اصلاحى قضيه سنه معطوف اوله بيلير .

اخلاق سياسى

تربيه سياسيه تعميرينك ادبى ، سياسى ، عرف و اصطلاح مزده قولندن صكره بوكه دن مقصود بالنتيجه اولان (اخلاق سياسى) عباره سلك استعالمنده و بو تركيدن مطلوب بولنان مرام و مفهومك استدلالنده بر باس و اشكال كوريله من .

اخلاق ، على الاطلاق موضوع بحث ايلديكى تقديرده بى بشرك فرداً فرداً ملكات روجه لرى اعتباريله فضائل و رذائل شخصيله رينك تدقيقانى متبادر اولدينى كى (اخلاق سياسى) ده دخى ملل ونحلك — مجتمعا و يا اكثريا — اختيارى وغير اختيارى افعال

اخلاصه اخلاق سياسى بر معنى عمومير . بر ملتك فطرۀ ، خلقاً ، عرفاناً ، مدنیه ، عرفاً و تعاملاً ، حلاً ، و موقعا ، بولدينى ويا واصل اولدينى سويه : او ملتك بين الاقوام اخلاق سياسيسى درجه سنى ارانه ايلديكى كى تربيه سياسيه تعميرينك ده ملتك موقع و محيط اعتباريله مستعد اولدينى مقام و درجه صعود و اعتلاسى ايچون لازم اولان بالجمله مواد و خصوصاتك استكمالى معناسه تاقيسى لازم كلير . ايشته تعريفنده اطباب و تطويلن اختيار ايلديكمن (اخلاق سياسى) كاهى حقها بر مهمه و صفتدركه حكمت اسلاميه ده بيك اوجوز سنه دنبرو مقرر و بالجمله فضلاى غرب عئنده مسلم و معتبر اولان (هر ملت لائق اولدينى حكومتى بولور) قاعده كلي و قطعيه سنده مذكور بولنان ملتك اعجازاً محذوف اولان سبب